

Nu börjar vi med barnen!

- *Framtida system för främjande insatser för barn och unga*

Nu börjar vi med barnen! Ett projekt om framtidstro!

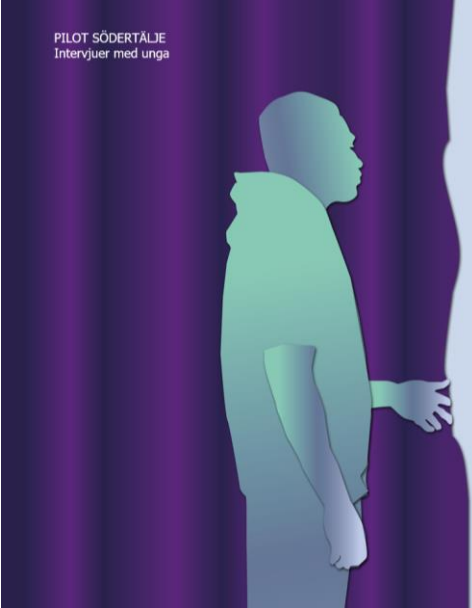
Tillsammans med unga vill vi skapa visioner för ett framtida samhälle där unga människor har bästa möjlighet att utvecklas och må bra!

Vad i ditt liv får dig att må bra? Hur vill du att ditt liv ska se ut i framtiden? Ett projekt om ungas framtidstro och om att få må bra i livet! Detta har varit ett samskapande designprojekt tillsammans med unga i Södertälje som är mellan 14–20 år. I arbetet har vi lyssnat till unga personers tankar om framtiden.

”Unga på glid” är unga som fallit mellan stolarna i våra system, det är unga som inte mår bra och unga som ofta har gått igenom svåra händelser under uppväxten. Dessa unga är ofta mottagliga för en tidig drogdebut eller att värvas till dåliga gäng och nätverk. Det finns inte alltid ett bra vuxenstöd kring dessa unga eller säkra platser för dem att hänga tillsammans och umgås.

Vår utmaning är att vi behöver hitta nya och bättre sätt att fånga upp unga som hamnat på glid eller mår dåligt tidigare. Vi tror att det går att göra mycket mer för att kommunicera med unga och skapa bra och positiva mötesplatser. Vi behöver hitta bättre sätt att bemöta unga och stötta dem innan problemen blivit för stora. Under 2023 har vi testat mindre experiment och koncept på plats i Södertälje kommun med fokus på det positiva som finns i ungas liv och främjande insatser.

PILOT SÖDERTÄLJE
Intervjuer med unga

Södertälje

Vi har genomfört djupintervjuer och workshop med ungdomar från KAA, Morabergs studiecentrum, Mariekällsskolan och ALIS:

- Mellan 14 och 20 år
- Har haft frånvaro från skolan i en längre period
- Känner sig förbisedda av skolsystemet
- Ofta neurodivers, vanligtvis diagnostiserad
- Har upplevt/upplever social ångest eller depression
- Fast i en spiral av misslyckande
- Upplever låg självkänsla
- Har låg tillit till systemet på grund av att ha blivit nekad behandling eller för att inte ha fått rätt sorts hjälp

Utöver intervjuer med ungdomar har vi pratat med representanter från Södertälje kommun, fältare, lärare, fritidsgårdsledare, kuratorer, forskare och andra experter som arbetar med välbefinnande kring unga

I projektet har vi intervjuat unga på KAA och ALIS kring vad i deras liv som får dem att må bra och hur de tänker om framtiden. De har även berättat om vad de hade behövt och vad de tror att andra unga behöver för att klara skolan och bygga en positiv framtidstro. Intervjuerna har varit ett viktigt bidrag i arbetet då det har hjälpt oss att utmana våra föreställningar om vad unga behöver och tankar kring hur vi kan lyfta blicken in i ett framtida samhälle där unga trivs och må bra! Projektet startade våren 2022 och kommer att pågå till och med våren 2024.

Projektet är en del av Agenda 2030:

Agenda 2030 är en plan för att göra världen mer hållbar. Planen ska göra livet mer jämlikt och bättre för människor idag och i framtiden. Planen ska också göra så att vår planet mår bra idag och i framtiden. FN bestämde planen 2015 och den omfattar samtliga länder, både rika och fattiga länder ansvarar tillsammans för målen i planen. År 2030 ska världens länder ha nått målen.

Sverige har en nationell samordnare för planen Agenda 2030. Vi som jobbar med utveckling i Stockholms län gör det här projektet tillsammans med dem, läs mer här: [Pilot: Nu börjar vi med barnen! - Samordnare - Agenda 2030 \(agenda2030samordnaren.se\)](https://agenda2030samordnaren.se)

Projektet är en samverkan mellan flera regioner i landet och den nationella samordnaren för Agenda 2030 Gabriel Wikström. Stockholms län har format en pilot som drivs av region Stockholms Kompetenscenter för system- och tjänstedesign och består av ett samarbete mellan: Region Stockholm, Samordningsförbundet Södertälje och Södertälje kommun. Syftet med projektet är att bidra till kunskapsutvecklingen rörande proaktiva och främjande system för barn och ungas välbefinnande och tilltro till sin egen förmåga. Agenda 2030 projektet "Nu börjar vi med barnen" pågår fram till våren 2024.

Syftet med projektet är i första hand att bidra till kunskap om metoder och processer för att arbeta med komplexa samhällsutmaningar på flera nivåer, men också att bidra till kunskapsutvecklingen rörande proaktiva och främjande system för barn och ungas välbefinnande och tilltro till sin egen förmåga. Samt att genom projektet skapa och påverka på nationell policynivå. Agenda 2030 projektet "Nu börjar vi med barnen" pågår fram till december 2023 och finansieras från 2023 helt av ingående parter. Projektet grundar sig i Region Stockholms strategi för att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa (RS 2020-0457). I projektet används både system och tjänstedesign metodik som lämpar sig väl för att ta sig an komplexa samhällsutmaningar och utmaningar mellan huvudmän – med fokus på unga och ungas psykiska hälsa.

Progress i projektet under 2023

Allt fler barn och unga i Sverige rapporterar psykisk ohälsa. Sedan mitten av 1980-talet har andelen unga som uppger psykosomatiska symtom fördubblats, och hälften av 15-åringarna har denna typ av besvär. Det som kännetecknar psykisk ohälsa är att den påverkar välbefinnandet och hur man fungerar i vardagen. "Nu börjar vi med barnen" har varit ett utforskande arbete tillsammans med unga för att bättre förstå hur deras liv ser ut och hur vi kan förebygga psykisk ohälsa hos unga.

Målsättningen med arbetet är att testa olika lösningar för ett systematiskt främjande arbete där barn och ungas behov är den centrala utgångspunkten. I projektet har metodiken tjänstedesign används för att förstå unga och skapa holistiska lösningar tillsammans med unga. I projektet har även metodiken systemdesign använts, en metod som lämpar sig väl för att jobba med större komplexa samhällsutmaningar. I arbetet har vi även analyserat stödstrukturer kring unga för att komma åt problematiken på en mer strukturell övergripande samhällsnivå.

Syftet med projektet har varit att ta fram målbilder tillsammans med unga samt testa och utveckla flera enklare prototyper tillsammans med unga som kan bidra till ungas välmående.

Resultatet som projektet har levererat under året är:

- Intervjuer och workshops med unga
- Intervjuer och workshops med personer som möter unga
- Framtagning av målbilder tillsammans med unga
- Utveckling av två olika samtalsstöd som kan överbrygga gapet mellan barn och vuxna och skapa bättre dialoger och förståelse av ungas liv.
- Tester och utvärdering av samtalsstödet.
- Spridningskonferens i Södertälje samt nationellt

Både samtalsstödet och samtalsguiden har utvecklats för att skapa en bättre dialog mellan unga och vuxna, samt öka individens delaktighet och tilltro till den egna förmågan. Förhållningssättet ska genomsyras av dialog, delaktighet och jämlikhet i mötet med unga.

MÅLBILD: Jag blir lyssnad på och tagen på allvar, någon fångar upp mig tidigt när jag inte mår bra.

” Det hade varit bra om nån hade fångat upp mig och skickat mig vidare. Jag tror att jag hade behövt hjälp i grundskolan redan. Jag mårde väldigt dåligt när jag var 13 år.”

” Det viktigaste är att man känner sig välkommen till skolan”

SAMTALSGUIDE

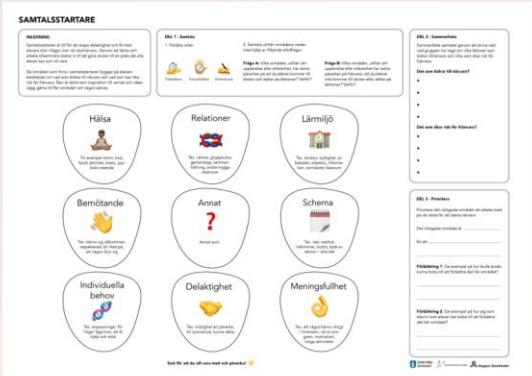
Det finns en önskan att vuxna ska **fånga upp unga tidigare** som inte mår bra. Tillsammans med unga har vi tagit fram ett samtalsstöd, ett verktyg som kan användas för att skapa **bättre dialog med unga** och bättre förståelse för ungas liv.

Verktyget kan användas för att prata om livet, framtiden, olika livsområden och styrkor.

SAMTALSSTARTARE

Tillsammans med en grupp som jobbar med **närvarofrämjande** - har vi arbetat med att inkludera unga i att förstå problematiken kring skolfrånvaro och vad som främjar skolnärvaro.

Samtalsstödet har tack vare det nationella samarbetet med Agenda 2030 fått ett starkt intresse från flera verksamheter i Södertälje, i Region Stockholm och även utanför regionen, bland annat i Region Värmland, Region Örebro och Region Västernorrland. Stöden kommer utvecklas vidare inom ramen för ett samarbete mellan region Stockholm och Samordningsförbundet för att sedan spridas inom och utanför regionen.

Mål och effekter av arbetet 2023

Det övergripande målet med projektet är att bidra till att ta fram och pröva förebyggande och hälsofrämjande insatser för barn och unga. Det vill säga sådana insatser som utgår från kunskapen om vad som gör att individer utvecklas väl och mår bra och som stärker eller bibehåller ungas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande.

Nytta: Vi måste ställa om till ett hållbart samhälle som agerar proaktivt, dvs agerar innan problem uppstår. I detta innovationsprojekt har system- och tjänstedesignmetodik användas för att utforska

hur unga mår. Vi har arbetat på flera nivåer och tittar på systemfaktorer på lokal, regional och nationell nivå för ett systematiskt proaktivt arbete för barn och ungas välbefinnande. Det nationella samarbetet öppnar upp för att få med hela landet i dessa frågor och främja samverkan mellan flera samhällsaktörer som; hälso- och sjukvård, Barn och ungdomspsykiatri, primärvård, skola, elevhälsa, socialtjänst, civilsamhälle m.fl. Främjande insatser är inte bara bättre ur ett individperspektiv utan även ur ett ekonomiskt perspektiv då forskning visar på att effekten att tidigt sätta in insatser sparar betydligt mer pengar än både förebyggande och reaktiva insatser.

Under hösten har vi genomfört tester och interventioner tillsammans med målgruppen samt validera koncepten; samtalsstöd och samtalsguiden. Resultaten kommer att analyseras och koncepteten vidareutvecklas utifrån lärdomarna från testerna. För att förstå mer om hur unga önskar att ett framtida samhälle skulle kunna se ut kommer vi jobba med framtidsscenarios och interventioner på konferensen i Södertälje som kommer äga rum 26e april.

Önskade effekter är:

- Fler främjande insatser för ett friskare samhälle som agerar innan problem uppstår.
- Att vi fångar upp barn och unga som mår dåligt tidigare,
- Minskar psykisk ohälsa och onödigt lidande bland unga,
- Fokus på främjande insatser i stället för åtgärdande insatser.
- En gemensam satsning kring ungas psykiska hälsa knyter ihop lokalsamhället, skapar synergier och möjliggör samarbete mellan lokala aktörer

Under 2023 har vi tagit fram målbilderna tillsammans med unga. Målbilderna är baserade på djupintervjuer och workshops med unga med egen erfarenhet av psykisk ohälsa. Målbilderna fokuserar på det som är värdeskapande för individen vid kontakt med skola, vården och socialtjänsten, och de önskemål som finns om förbättringar. Målbilderna beskriver inte några konkreta förslag utan visioner för hur skola, hälso- och sjukvården och socialtjänsten bör fungera och bemöta unga. Målbilder - Det här är viktigt för mig!

Målbilder framtagna tillsammans med unga

- Det här är viktigt för mig!

 Ni ser hela mig och mina olika behov – inte bara en diagnos.	 En meningsfull skola - Någon som ser mina styrkor och förmågor och stöttar mig att lyckas i min egen takt.
 Jag blir lyssnad på och tagen på allvar, någon fångar upp mig tidigt när jag inte mår bra.	 Jag får stöd att hantera motgångar och jag får tid för återhämtning när jag inte mår bra.
 Trygga relationer - En vuxen att vända mig till och som tror på mig. Trygga vänskapsrelationer.	 Jag får individuellt stöd med rutiner kring min sömn.
 Jag får stöd att tolka och förstå mina känslor - speciellt i mellanstadiet och runt tonåren.	 Jag är delaktig och får ha inflytande i frågor som berör mig.

I samarbetet med de andra piloterna Örebro, Värmland och Västernorrland har det skett ett aggregerat lärande, se gärna spridningskonferensen som hölls tillsammans med Agenda 2030 den 25e januari 2024: <https://youtu.be/JvSb-kdg6L8?si=x6HnIghQkexCRGA9>

Implementering och förvaltning

Målsättningen är att färdigställa, testa och **implementera** de koncept som har tagits fram tillsammans med barn och unga samt en modell för hur ett systematiskt främjande arbete skulle kunna se ut i regionen. I projektet kommer vi vidareutveckla och testa olika koncept, digitala och fysiska, som främjar psykisk hälsa och förebygger psykisk ohälsa. Både samtalsstödet och samtalsguiden har utvecklats för att skapa en bättre dialog mellan unga och vuxna, samt öka individens delaktighet och tilltro till sin egen förmåga. Förhållningssättet ska genomsyras av dialog, delaktighet och jämlikhet i mötet med unga.

Samtalsstödet har tack vare det nationella samarbetet med Agenda 2030 redan fått ett starkt intresse från flera verksamheter i Region Stockholm och även utanför regionen, bland annat i Region Värmland, Region Örebro och Region Västernorrland. **Dialogverktyget kommer utvecklades vidare inom ramen för fortsättningsansökan för att sedan implementeras och spridas inom och utanför regionen.** Som en del i att utvärdera koncepten ingår att se över aspekter såsom resurs- och kompetensbehov för att möjliggöra en enkel implementering och kostnadseffektiv förvaltning och underhåll. Kravet är att kostnaden för förvaltning och underhåll ska hålla en sådan nivå att verksamheten själva kan administrera kostnaden.

Fortsatt främjande arbete i Södertälje och nationellt:

Vi tror på projektet och vi har nu etablerat ett samarbete med Socialstyrelsen och det nya hälsoprogrammet som ska tas fram för barn och unga mellan 0-20 år med fokus på främjande hälsoinsatser. I det arbetet kommer vi att stötta med system- och tjänstedesign kompetens samt med erfarenheter från projektet "Nu börjar vi med barnen". Det nya samarbetet med Socialstyrelsen skapar möjligheter att ta fram lösningar som kan göra skillnad för barn och unga i hela landet. [Nationellt hälsoprogram för barn och unga ska ge bättre och mer jämlik hälsa - Socialstyrelsen](#)

I Södertälje tittar man på flera möjligheter att jobba användardrivet i kommunen, bland annat ett projekt att jobba med nya platser för unga att hänga på och nya mötesplatser. Man tittar även på att ta fram en ny digital plattform över alla aktiviteter som är på gång i kommunen för unga.

Ytterligare ett spår är att se över om det är möjligt att anställa unga verksamhetsutvecklare i kommunen och man planerar för en samverkansdag tillsammans med unga och en rad aktörer som jobbar med unga i Södertälje (26e april). Samt bidragit till en fin arbetsgrupp som kopplar Samordningsförbundet än närmare personer/nätverk som jobbar med unga i Södertälje

Utöver ovan har ett arbete kring närvarofrämjande insatser startat tillsammans med unga med stöd av detta projekt, där man bla har tagit fram en samtalsguiden för att förstå hur man kan öka närvaro och trivsel i skolan.

Kontaktperson, Region Stockholm:

Elin Hedbrandh

Innovationsledning och Tjänstedesign

Kompetenscenter för system- och tjänstedesign

Region Stockholm

070-002 17 16

elin.hedbrandh@regionstockholm.se

Tillsammans med unga vill vi skapa visioner för ett framtida samhälle där unga människor har bästa möjlighet att utvecklas och må bra!

Nu börjar vi med barnen!

- Framtida system för främjande insatser för barn och unga